

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za celu godinu 2 f. a za kmeta 1 for; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carevino višo poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga svo pokrari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cjeni. Pisma neka se šalju platjenim poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Piazza della Dogana N.° 1 Senla II.*

Godina IV.

U Trstu 16 Marča 1873.

Broj 6.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 ožujka.

Ako smo posljednji put rekli, da neimamo ništa nova priobćiti našim čitatateljima: ovaj put moramo reći, da im nismo potle pišemo imali javiti važnijih novostih, što danas. Jer ni njemačko-franceski rat, ni proglašenje novoga njemačkoga carstva nije se njih neposredno ticalo toliko, koliko se tiče ono, što se uglavilo ovih danah u Beču. Šestoga tekućega mjeseca je bečko carevinsko vieće, sa stotvadeset glasovah protiv snama dva, usvojilo novi izborni red, akoprem su izvanna proti njemu prosvjedovale dvie trećine najviernijih austrijskih državljanah!

Tim zakonom je naš dosadašnji ustav su temelja promijenjen. Jer dosad su u carevinsko vieće birali svoje zastupnike kraljevinski i pokrajinski sabori; odsad to prestaje, pak je i samim saborom život podkopan. Dosad su mogli biti u carevinskom vieću prilično zastupani svi narodi; odsad će uvijek sami Nemci imati u njem većina.

Obća je navada, da se ustav nesmiije mienjati, nego na oči i privoljenjem dvieh trećinah svih zajedno zastupnikah. A kad se je sad u Beču ta promjena učinila, od dvjesto i tri zastupnika, što bi imali u vieću sjediti, salilo jih je osamdeset i jedan, dakle četrnaest do dvie trećine. Poljaci, za kojih se mislilo, da neće rieći održati, tom su prigodom odvažno iz viećnice stupili. Al su mjesto njih Dalmatinci u njoj ostali i s Nemci za taj novi izborni red glasovali. Istina, da bi bio i bez njih primljen, al se nebi moglo reći, da su ga pomogli i Slaveni stvoriti. Nu to su oni učinili sasvim na svoja ruku, kako se vidi iz prosvjeda većine sabora dalmatinskoga, pa zato Dalmacija nije izgubila baš ništa od svojega rodoljubnoga glasa.

Kad bi mi bili Austriji neprijatelji, mi bi se tomu zakonu od srca radovali; ali kako smo joj iskreni prijatelji, tako ga nemožemo nego od srca žaliti. Jer poznajemo ljude i ljudsku ćud, pak predviđamo, da neće uspieti, nego da će država i unapred u neizvjestnosti ostati.

Uprav na trinast tek. mjeseca bilo je dvadeset i pet godina, što su se narodi u Austriji stali nadati boljoj budućnosti, pak se ta nada nije još ni sad svim izpunila. Od tih dvadeset i pet godina, dvannest jih je pozobala buna i absolutizam, a trinast neplodna pokušanja, kako bi se dalo ustavno vladati i opet na svoju gospodariti. Sva je medjutim prilika, da jih već neće toliki broj onako bezplodno u vječnost potonuti, poslje kako su se medju sobom sporazumili kolovodje federalistah, uprav sada u Beču sakupljeni iz svih stranah carevine, najme što i kako im valja raditi, da se posljedice toga zakona od Austrije uklone.

Osim te prevažne novosti iz Beča, ima i druga iz Praga, gdje bje urednik „Politiko“ Skrejšovskij, poslje sedam mjeseci zatvora, po sudu nedužnim proglašen, akoprem još i sad u tamnici čami, jer ga prizivni sud neće na slobodu ni uz garanciju da pusti,

U Ugarskoj je sabor poslje dvomjesečne mučne razprave odobrio proračun za 1873. godinu, a sad će započeti viećati o povisenju raznih porezah, da se uzmogne doskočiti ugarskoj novčanoj potrebi. Al bi reći, da ministarstvo neće prodrieti tim svojim zakonskim predlogom, pošto mu se najodvažnije opiru nesamo hrvatski zastupnici, nego i sva saborska ljevica, onda Lonjajevci i jedan dio Deakovcah. Nije zato

ćudo, što se pogovara, da je ministarstvo jako uzdržano. Ovim se glasovom konservativci ponajviše raduju, jer se nadaju, da će tada vladanje doći u njihove ruke.

Za Hrvatsku je to svejedno. Ona traži nego svoje pravo, došlo to od Petra il od Pavla. U ostalom se zna, da ugarski kralj. odbor baš sada dokončava odgovor, što ga misli hrvatskomu dati. A i skrajno je vrijeme, da se taj posao već jednoš dovrši, jer u Hrvatskoj stvari idu zbilja šepavo; pa zato se veselimo i onomu glasu, da će sabor u Zagrebu opet započeti svoje redovito poslovanje mjeseca svibnja il lipaja.

Prosvjed.

Većina dalmatinskoga sabora poslala je sliedeći prosvjed potoricij svojim zastupnikah, što su u Beču glasovali proti njezinoj volji za novi izborni red:

Gospodo, Dr. *Josipe Antonietti*, D. *Ivane Danilov*, vitežo *Josipa Fontana*, *Stefane Ljubiša* i *Giorgije plem. Vojnoviću*, poslanici na carevinsku vieću!

BEE.

Jučer, vi ste glasovali za *izbornu preinaku*, koja vriedja temeljno pravo pokrajinskih sabora i nasreće na slobodu narodnu austrijanskih Slovjena; i vi ste to učinili uzprkos odriješitim izjavam, koje nisu mogle ostavit vas ni u najmanjoj dvojbi o pravom mnenju zemlje u toli zamašitom pitanju. Mi zastupnici većine sabora dalmatinskoga, na obranu svoga dostojanstva i na ime narodnoga poštenja, na ime našega državnoga prava, na ime zajedničkih probitaka sa ostalim Slovjenim austrijanskim, prosvjedujemo proti glasu kojega vi dadoste, i vas same pozivljemo zanj usve i posve odgovornike.

U Zadru, 7. ožujka 1873.

Dr. *Miho Klaić* — Dr. *Edvard Takoni* — *Ivan Franković*
— *Kožimir Ljubić* — *Josip Dr. Paštrović*
— *D. Mihoro Pavlinović*.

POVRATA

kako treba postupati s marvom (živinom) da neoboli, i što ima učiniti gospodar, kad mu oboli.

(Dalje)

Kakova ima biti krma iliti hrana.

Svaka hrana, bila ona koja mu drugo, mora biti dobra i živini primjerna, drugčije joj netekne. Ako što med hranu dodje, česa želudac probaviti nemože, kao n. p. kakov droban kamičak, prah, piesak, kokoške perje itd. živina lahko oboli i dosti puti od toga dodar i pogine.

Akoprem ne tako očividno, a početka živini škodi također i *preprano sieno*, il *slama*, *ozobljen*, *gnjil* il *smržnjen krumpir* i *repa*, *droptine*, koje bijahu premalo iztišnjene iliti ožete, pa se u njih jošte mnogo vinskoga evietja nalazi, *moljivo zrnje*, *premalu uleženo sieno*, *odmalu požajvano zrnje žita* i *sočiva*, *mokra dietelja*, koja se stopram pariti počela, i ostale ovakove trave, zatim u obće mnogovrstna zelen, na koju je kakva škodljiva otrovna rosa, hrdja (rja) pala.

Dobrota krme zavisi osobito od mjesta, gdje bijaše spravljena iliti držana.

Na parobrodu iz Spljeta u Šibenik.

Župnik, Odvjetnik i Trgovac.

(Dalje)

- Žup.** Pa kao su prije htjevali staropogani, a sada hoće novopogani, da i mi pomazemo rušiti vjeru i krst; pa da i mi, slepi vodje slipeh, skočimo u vrtlog nevjerstva i svemuteža. Ja vam se čudim, buduće ste dosta izkusni.
- Od.** Vi odmah skačete na nekakve skrajnosti, za koje mi i nepomislismo. Ta i mi hoćemo, da vlada vjera i red.
- Žup.** Kako se u tom varate, drugom bi vam prigodom dragovoljno dokazao; a sada želim, da se držimo započeta razgovora.
- Od.** Ja vas za to zadužujem u poklade.
- Žup.** Taman ću tada s mojih zakladnih posalati za koj dan biti u Trogiru. Odtuda ću u Dubrovnik, a od onud na moju župu S. . .
- Tr.** Nastavite, molim, prvašnji govor: to će biti korisno za oba nas u Zadru.
- Žup.** Narodni su List i odprilja uređivali popovi, pa na njih nisu dosad vikali. Pravu slobodu naučeni popovi ljube više i bolje nego svjetovnjaci. Ta nema slobodnijega načela do narodnoga; pa o to i u Českoj i u Sloveniji i u Hrvatskoj i u Dalmaciji svi su se popovi, samo ne izrodi, okupili pod narodni barjak. Popovi su zanajviše utemeljili naš *Narodni List*, koji je dosta doprinio narodnomu preporodu u Dalmaciji. Nijesu daklen oni natražnjaci, nego naprednjaci. Ali prava sloboda nije samovolja; ona vodi na uživanje mira i napredka, ova na rušenje svakoga reda i stvarnog i duševnog. Popovi baš za to, što ljube pravu slobodu, protivu se samovolji i to na obću korist. Imade dva tri u Zadru, koji su se popovskom pomoću popeli, a sada zanešeni za samovoljom počeli na popove režati, što nedadu naš list za glasilo samovolji. A samovolja je i brezvjera, a naš puk, i kršćanski i hrišćanski, ljubi vjeru i neda u nju dirati. Jeli dakle razlog s popovske strane, ili one trojice?
- Od.** Nije ni sama trojica, vjerujte meni; imade ih dosta u Zadru i po svoj Dalmaciji. Pa i tako, baš da rećemo, mogao bi N. L. po štogod slobodnijega zapjevati. *)
- Žup.** Ako ih baš ima, eno im vanjskih novinah, pa neka iz njih srću sami za se i u one izliju žuč, a neka ostave u miru naš puk i vjeru mu djeđinsku, za koju je neprestajno a i radostno protivu Turkom krv prolivao. Sve za vjeru i za domovinu; to vapije narod, a ne drugo. *Narodni* će List braniti uvijek političku i narodnu slobodu; a neće skakat u oblake za sanjarijama i ludorijama, koje nemogu vodit nego do Parižke Komune.
- Tr.** A i meni se grsti, kadno štijem nekoje talijanske novine; takova šta bilo bi za naš puk prava sablaz.
- Od.** Ali nemore ni *Narodni List* da bude za sami prosti puk.
- Žup.** Jest, za prosti puk i za sve one, koji su s pukom i za puk: ovi ho su samo pravo narodni ljudi. Tko nije s pukom u svem, taj je protivu puku.
- Od.** Ali je puk neznalica, pun ludih predsudah i učitanjab; treba ga daklen učiti i voditi do prave prosvjete.
- Žup.** Učiti dakako, ali mu neuciepit u srce i u dušu tudju izvanjsku iskvaronost. Ta toliko provikana prosvjeta jest samo krinka i koprena, a pod njima brezvjerje i iskvaronost.
- Tr.** Ako se u to upušćamo, nećemo nikad do kraja. Orać ako i zabrazda, goni opet u brazdu. Povratimo se i mi na našu.
- Žup.** Ja ću nadalje, samo ako smo na čistu ja i g. odvjetvietnik, koj i sam mora želiti, da se nekvari domaći običaj ni u djelih, ni u pismu.
- Od.** Eto pušćam, da mi i ta muha s glave odleti.
- Žup.** Ja vidim, da se i sada *Narodni List* rado pregovara s vladom i s vladinimi ljudji, i baca na onu i na ove i krvave ukore, samo kad je prigoda i potreba. Diete kad miruje, i majka ga ne bije. Ne valja ni s vladom na dušmansku i kao u inad. Mogla bi tad i vlada zavikat:

u pamet, čovo; što se tužiš, kad te nitko nečepa? A svaka nije ni do vlade, nego do vladavine i do ministarstva: ako u ribe glava smrdi, zašto bi joj ja neđužan rep odkidao? Više vriedi jedna pametna na vrieme, nego sto drugih u nevrieme. Na ovaj se način vlade i utjeraju u pamet; a s neumjestnog vikanja većma se ojugune. Jeli, nije li tako?

Tr. To je kao iz knjige.

Od. Vidl se, da ste prošli i kroz sito i kroz rešeto.

Žup. Što se tiče crkvenih poglavicah, nisu ni oni svemu krivi, i veće je do njihovih tajnikah i pisarah. S njimi je kad i kad bolje i mučati, da se ukloni zlo gore; njihove ho su makaze duge i široke, pa čudo i zahvataju. Svakako je zlo, što oni vladaju brez ikakva sudjelovanja tobožnjih svojih viećah: a kakove viećnike sami imonuju, bila bi i s njimi mala korist. Popovi, najskoli župaici, neka budu u svem izgledni i neka se uzdaju sami u se i u svoje kljuse: s njihove nesloge svaka propadaju, a da su složni, o njihovu bi se slogu svaka sila slomila. Neka prestanu jedan se na drugog namočati i o golu se kost posvajati. Da su samo u Spljetu bili složni, niti bi jedni nekoji bili glavozbornici u Trogiru, niti se drugi nekoji banili u crkvi stolnoj, niti čori i bromi nasjedali u sjemonište, niti sto drugih stvari. A svjetovnjaci kad depisivaju, imali bi sama djela na svjetlost iznositi, a ne kojekakve neslane bljuvotine rigati. Umjorono i razborito napadanje nebi ni sadanji urednici zabacili. Mogao bi i ja sada napomenuti, a i napisati sijaset očitih tajnah; ali tko uz vjetar pljuže, na obraz mu pada. A i tako se sve sumnji, da ja pišem, kad nijesam ni pomislio, jer jaoh psu i najmirnijimu, kada objestni i nakivni u selu nanj zaviču, da je biesan. Nego čini mi se, da sam o tom i suviše govorio, a po nešto i zabasao, jer, dragani moji, nevalja ni istinu sva do kraja pjevati.

Tr. Ja bilh vas se od dragosti naslušao čak do Carigrada.

Od. Sad ste mi draži no ikad bili.

Žup. Takta ti je naša slaba i izopačena narav: tudja nam je hvala dosadna, a ukor tudjih mahnah na rodost.

Tr. Proročetaj teder još i ono malo, jer smo do brzo u Šibenik.

(Konac sličdi.)

Franina i Jurina.

Ju. Ale su ti ovega mesopusta v nekim istranskim mostu Šarenjaki veseli bili!

Fr. Ča si se počel i ti š ujimi parit?

Ju. Ča me držiš, da sam i ja danas sur jutra črn, kako neki surkaši, ki . . . ?

Fr. Nevelim ti ja tega, ač znam da

mržiš na odmetnike, kako na . . .

Ju. Tako zač me to pitaš?

Fr. Božo moj! . . .

Ju. Ne, ja neću da čujem ni od prijatelja takovega zanovitanja, ač sam pošten, ako i siromah; puk nebi se družil s ljudji, ki se s nami poruguju, makar me sve u škrlat i svilu odevali i zlatom obsipali. Razumeš me hrvatski!

Fr. Nejadi se ne, ja sam otel reć samo za šalu, da si meda nje zašal, da se jedanput živo obrueš . . .

Ju. Aj vero nisam, ač mi je, hvala Boga, cela glava!

Fr. Oho, a ča je to bilo?

Ju. Viš ga, kako se čini, da niš nezna!

Fr. Kad ti dem, da neznam.

Ju. Tako to nisi čal, da su mod sobom s kautrigami i s bućami slepega miša lovili? . . .

Fr. Baš da greh neć neg na pokoru!

Ju. I još nam se nameću, da se od njih učimo . . .

*) I baš je zapjevao ovih danah. U rod.

Fr. Ala da sam to prej znal, vero bim ti mu ju bil zbočal, kad me je neki dan jedan od njih porngljivo pital, ako sam i ja od Sloge.
 Ju. Tako ča mu nisi niš odgovoril?
 Fr. A kad sam ja kemu ča dužan ostal?
 Ju. Ča si mu rekal no?
 Fr. Da sam od Sloge i za Slogu, ač da je sloga od Boga, a nesloga od vraga.
 Ju. Dobro si mu zabrusil, a ja mislim, da bi ti sad to i sam potvrdil.
 Fr. Neznam, bi ni ne.
 Ju. Aj bi, ako mu je glava razbijena.
 Fr. Ale ni, ač je ni nikad ni imel!

BASNO.

V.

Knjigu pišo Mrko, pas junački, Stomu drugu, Šarku pobratimu. U knjigi mu lopo govorilo: „O moj druže, Šarko pobratime, Kada bude u prvu nevolju, Dojdi k meni na gospodsko stovo, Da se dobra jela najedemo, Da se rujna vina napljemo I gospodski govor zamotamo, Što nam rado vuoi i hajduci.“ — Kada bilo u prvu nevolju, Dojdo k Mrku Šarko pobratime, I s njim ušav pod stolo kuhinjsko, Stano glodat kosti oglodane, Kad su kućno ugledala slugo, Da je Šarko tudjeg gospodaru, Uzmu koleo, batino i stole, Pak oplotu Šarka pobratima. Nijo Šarku lazno iskat vrata,

Veđ on skačo kući prek prozora. — Po česti se mnogi ščonoš ščoču I pitaju Šarka norečnoga: Zašto skačeš kući kroz prozoro? Nečo jim on kazivat sramoto, Nego voli znanim prijateljom: „Brado moja, junački sinovi, U Mrka je veliko veselje, Tu se jedu svako poslastico, Tu se pije bakarsko vodico I torana, vina Istarskoga; Malo mo je prevarilo vino, Pak na mosto kroz vrata izaoš, Skačoš sam kući na prozoro.“

Lep je nauk pripovedko ovo: I'azi dobro, tko te kamo zove!

Književnost.

„Ostan Božje Ljubavi“, tako se zove knjiga, što ju je početkom prošloga vieka u deset pjevanjah napisao bogoljubni pop Andrija Vitaljić, Višanin iz Komiso. Ta krasna knjiga odkad bi prvi put štampana u Mletcih 1712. godine, nebi već pretiskana do dana današnjega. Sad ju namislio preštampati zaslužni g. Drag. Pretner u svojem tiskarskom zavodu u Dubrovniku, pak pozivlje sve ljubitelje bogoljubnih čitanja i bujnoga pjesništva na preplatu. Djelo će izaći u osmini, te imati okolo 320 stranah, t. j. 20 tabakah štampe. Ciena za predplatnike jest 1 f. i 30 novč., što se ima poslati poštovnom doznačicom, te će se gg. predplatnikom knjiga franko dostaviti. Pošta će se prodavati po 1 f. i 50 novč.

Neukú Nauka.

Liek proti oparenju iliti ožegu.

Neki kuhar, opravljajuć svoj posao u kuhinji, metne neoprezno lievu ruku u jedan sud vrljućega masla; od strašne

bolesti, koju očuti u isti mah, potrči k mjestu, gdje se nalazilo ulje, i pomaže jedan diel ruke. Nu opaziv to jedan njegov prijatelj, savjetova mu, da će mu začinjeno voće (konzerva) bolju pomoć pružiti. I zbilja on posluša, pak eto nakon kratka vremena ozdravi se ruka, gdje nije bila uljem pomažena, — a za pomaženi diel nebjje pomoći, jer šupljinice kože bijahu uljem napunjene. To pripovedaju jedne liečničke francezke novine. Kad je tomu tako, nemože se drugo, nego preporučiti svim obiteljim, da si priskrbe začinjená voća, tim više, što se ta nesreća u kuhinji čestokrat pripeti.

Različite viesti.

* Komercijalna banka zagrebačka započela je svoje poslovanje nastupkom ovoga mjeseca. — Isto tako posluje već i novo-ustrojena Štedionica senjska. Kad ćemo i mi u Istri imati svoju vlastitu Banku i Štedionicu, da se naš tamo narod neima utiecati skupim tudjim glavničarom, koji mu i kožu gule i dušu truju!

* U Zagrebu će se podignuti na dionice papirnica iliti kartera. I to je opet novi korak napred, da se Hrvatska oslobodi tudje obrtnosti.

* Magjarska gostoljubivost pokazala se kakva je ovih danah u Pečuhu, kad je onud, vraćajuć se u svojo Djakovo, proputovala Nj. Prouz. biskup Strossmayer, koga s počitanjem spominje vas široki svijet. Nekoliko naime magjarskih svinjarah iliti kod njih tako zvanih študentah, zakruli mu noću pod prozori, da se tobože tako osvoti njegovomu hrvatskomu domoljublju. Pa to boćarsko junačstvo nosrame se hvalliti i prve magjarske novine. Baš se vidi, da je-magjarsko plemo upravo od Boga odabrano, da širi na istoku Evrope svjetlo, pitomost i uglađenost!

* Pomagjarenje ugarskih narodah. U Pešti se osnovalo društvo, kojemu je cilj, da pomagjari Slovako, Srbo, Rumunje i ostale narode, i to najviše kroz školu, namješujući za učitelje izslužene hovevsko kaprala Magjare. Ali ako nisu honved i 1848. g. mogli Ugarske puškom pomagjariti, bomo neće danas ni svojom knjigom, koje i onako nitko u svijetu nepozna.

Sa tršćanskoga tržišća.

Zavladavša tišina u prometu i trgovini neda se nikako svratiti na obični put živahnosti. U žitnoj cieni očekivali su spekulant i poveće promjene, to radi toga, što su svi ovdašnji hambari sa žitom iz Rusije i podunavskih kneževinah prenapunjeni; to radi toga, što se svaki dan novo dovažá. Ali uzprkos svemu tomu i velikim naruđbinam iz Pešte i obližnjih pokrajinah, jedva će se žitu ciena promieniti dok se nedobiju pouzdane viesti o stanju zimskih usjevah. — 112—116 ž pšenica prodavala se po f. 8.20—9.15; kukuruz pako po f. 3.70—4.25. — Cent kafe Rio f. 48.50—52.50; cukara tuč. aus. f. 21.50—22.—; basulja 5—7 f.; bobá f. 5—5.50; jačmena f. 3.75—4.50; pirinča 7.75—12 f.; voslea f. 110—111; — masti f. 26—27; masla f. 50—54; slanina f. 27.50; treskah f. 17—19; — kože volovske i kravjo (ovdašnje i hrv.) f. 83—90, isto dalm. (od ž 9—11) f. 74—78; teleće 117—122 f.; janjeće (1 kom.) f. 1.15—20 novč.; — vune (neoprane) f. 36—44; — kamena ulja f. 12—13; šiškah ist. f. 19.21; — cunjah f. 13—14. — Barilo ulja dalm. ist. 26 f. sa odbitel. — Vedro vina dobra ist. f. 16—20, a dalm. 9—12; rakije f. 20—23, razumjeva se na brodu i bez dacija.

Teč Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 16 Marča 1873.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Carski dukati (cekini)	5.12	—	5.12	5.13	5.13	5.13	5.13 ^{1/2}	5.14	—	5.13 ^{1/2}	5.13 ^{1/2}	5.14	5.14	5.14	—	—
Napoloni	8.70	—	8.70	8.69	8.69	8.69 ^{1/2}	8.70 ^{1/2}	8.70	—	8.69 ^{1/2}	8.70	8.70	8.70	8.70	—	—
Liro Inglesko	10.93	—	10.93	10.92	10.92	10.92	10.91	10.92	—	10.92	10.92	10.91	10.91	10.91	—	—
Srebro prid (aggio)	107.—	—	107.—	107.—	107.—	107.15	107.15	107.15	—	107.—	107.25	107.25	107.25	107.25	—	—

Vlastnik A. Karabalić.

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Novak.

Tisk. Sinovi K. Amati.